

HAEGHE (VAN DER) (Jozef-Armand), Missionaris van Afrika (Witte Pater) (Roesselare, 28.4.1874 — Nyangezi, 8.11.1906). Zoon van Ferdinand en Mervilie, Julia. (Aanvullende nota bij Boek II, kol. 922).

Jozef Van der Haeghe had reeds de soldatendienst achter de rug toen hij, 22 jaar oud, in november 1896 de apostolische school der Witte Paters, te Mechelen, betrad, om er het latijn aan te leren. Begin oktober 1900, vangt hij zijn noviciaat aan te Maison-Carrée en wordt priester gewijd te Karthago, 29 juni 1904.

Op 3 september gaat hij sloop te Marseille, met als bestemming het apostolisch vikariaat Opper-Congo (Mgr Roelens). Hij kwam aldaar aan op 21 december. Hij verbleef enige tijd te Boudewijnstad en te Mpala, missies waar veel te metselen en te timmeren was, twee stielen waarin P. Van der Haeghe uitmuntte. Daarna werd hij naar Lusenda (O. L. Vrouw van Oudenbosch) gezonden. Enige maanden verblijf aldaar volstonden om kerk en eetplaats met zetels en stoelen te voorzien en de moestuin vol smakelijke groenten te zetten. Door zijn goedheid en dienstvaardigheid won hij er allen genegenheid. Doch zoals in de Mpalamissie woedde de slaapziekte ook te Lusenda en waren de missionarissen er de steun en de troost van de diepbeproefde bevolking. In die omstandigheden gunde P. Van der Haeghe zich geen rust. Zelfs hoge koorts kon zijn moed en zijn werkkraft niet breken en men zag hem voortwerken, alsof niets hem hinderde. Straffeloos gaat men zijn krachten niet te boven: op 11 februari kreeg hij de bloedwaterkoorts, doch Goddank, zonder ergere gevolgen.

Beducht voor de slaapziekte, verlieten vele kristenen in 1906 de Lusendamissie en gingen zich met der woon vestigen te Boudewijnstad en te Mpala. Lusenda was ten dode opgeschreven. Op 7 mei 1906, was E. P. Huys (die het vikariaat tijdens de afwezigheid van Mgr Roelens bestuurde) met P. Verstraete uit Boudewijnstad vertrokken om de missie te Lusenda te gaan bezoeken. Uitgenodigd door kommandant Stamane, zette hij zijn tocht voort tot in de Kivu-streek. Einde juni was hij te Boudewijnstad terug. Hij geraakte niet uitgepraat over Kivu, een gezonde, dichtbevolkte streek, waar naar de komst van de missionarissen verlangend werd uitgezien. E. P. Provikaris had beslist de missie te Lusenda op te geven, om er een nieuwe te stichten in Kivu. Bij zijn terugreis had hij nogmaals Lusenda aangedaan en P. Van der Haeghe benoemd tot overste van de nieuwe — de eerste — missiepost in de Kivu-streek. Als helpers zou hij hebben P. Roy en Broeder Lambertus (Swuste). Aanstonds treft P. Van der Haeghe de voorbereidselen, laat alles inpakken en stuurt het op naar de uitgekozen plaats, op de Lukananda-heuvel, bij koning Nyangezi. De plaats lag op een dagmarsch van het Kivu-meer, tussen de militaire posten Nyalukemba en Luvungi.

P. Van der Haeghe verliet Lusenda op 3 september. Vergezeld van een Blanke uit Uvira (die hem naar alle krachten hielp) begeeft hij zich naar het land van Nyangezi en komt aldaar omstreeks 15 september aan. Hij wordt er als in triomf onthaald door de Koning en zijn onderdanen. Vier uren na zijn aankomst hebben de inboorlingen reeds twee hutten gebouwd van 18 m omtrek ieder. Met zijn gewone werklust vat P. Van der Haeghe zijn taak aan, weldra (30 september) vervoegd door P. Roy en Br. Lambertus. « Wij leven hier gelukkig onder » onze inlandse hut, in dit land tussen de hoge » bergen verloren, schrijft P. Roy op 1 oktober. » De lucht is er fris en gezond, de inwoners » gediensig. Reeds leggen wij ons toe op het » aanleren van de landstaal, het Kinyabungu... ». De officieren van de staatspost lieten niets onverlet om de missionarissen voort te helpen. Aanstonds werd de bouw aangevat van een voorlopig woonhuis met een kleine kapel. Onder-

tussen begaf P. Van der Haeghe zich op reis om Nyangezi te gaan groeten en kennis te maken met land en volk.

Hij kwam weer thuis afgemat en ziek en moest sindsdien meermalen te bed blijven met de koorts. Op zekere dag bestatigde hij dat de bloedwaterkoorts hem te pakken had. Dokter Moriondo werd ontboden: deze ontzag zich de moeite niet een reis van twee en een halve dag (52 mijlen) aan te gaan. Toen hij bij de zieke aankwam, kon hij niet anders dan alle hoop op de redding van de zieke opgeven. In de voormiddag van 8 november, ontving P. Van der Haeghe de sacramenten der stervenden en overleed de avond van dezelfde dag.

Publicaties: Nieuwe Zending in Kivu, *Maand-schrift der Witte Paters*, Antwerpen, 1907, blz. 153.. — Fondation chez le chef Nyangezi, *Missions d'Afrique des Pères Blancs*, Anvers, 1907, p. 94.

[J. S.]

12 oktober 1955.
P. M. Vanneste.